

פניני הפרשה

בא

עלון מס'

969

שנה כ' התשע"ט

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

סיפור האמונה

ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים וגו' וידעתם כי אני ה' – צריך להבין אם סיפור יציאת מצרים הוא רק סיפור מעשיות שיעניין את הילדים, אזי סיום הפסוק היה צריך להיות "וידעו כי אני ה'" שזה מכוון לילדים. האור החיים הקדוש עמד על שאלה זו, והוא מוסיף ושואל, לאיזה ענין צריך להוסיף טעם לעשר המכות, הרי מספיק הטעם הראשון שה' הפיץ להראות לפרעה ולעולם כולו מי בעל הבית בעולם? אלא, מבאר האור החיים הק' שבאה התורה להודיע, כי אין תכלית הבאת האותות לעשות נקמה בפרעה, את זה הקב"ה יכול לעשות בכל דרך וצורה שהיא, אלא המטרה היא כדי לחזק את עיקר האמונה בלב ישראל, שיהיה להם זכרון לעולם ועד ע"י הפלאות שנעשו במצרים. ע"י סיפור הדברים באוזני הבנים והנכדים נחקק הדבר בזכרון המספר, ולשם כך נאמר "וידעתם כי אני ה'", שהוא מכוון על כל האבות המספרים סיפור יציאת מצרים בהתפעלות כאילו יצאו ממצרים.

אמנם הקב"ה מנהיג את העולם בדרך הטבע כדי שתהיה לאדם בחירה, אך בכל זאת המתבונן יראה הרבה נסים על כל צעד ושעל, כמו שאומרים בתפלת העמידה "מודים אנחנו לך... על נסיד שבכל יום עמנו". המציאות מוכיחה את מציאות בורא עולם, למשל כידוע העולם מסתובב במהירות אדירה ומי יכול לסובב כזה כדור עצום. אך דא עקא שהאדם מתרגל ולא מתפעל מזה, ולכן הקב"ה הוציא את טבע העולם מגדרו פעם אחת, ביציאת מצרים, כדי ללמדנו על הכלל כולו שיש מנהיג לבירה.

מסופר על רבי ישראל סלנטר זצ"ל שהתאכסן אצל בעל אכסניה אחד, וראהו מזולזל מעט במצוות. לפליאתו, שח לו בעל האכסניה כי התערערה מעט אמונתו משראה יהודי העושה עבירות ככל העולה על רוחו ולא קורה לו מאומה. שתק רבי ישראל, אך לעת ערב כאשר הגיעה בתו של בעל האכסניה ובידה תעודת לימוד נגינה, קרא לה רבי ישראל וביקש שתנגן בפניו ולא רצתה, אלא הסתפקה בהראותה לו את התעודה. בעל האכסניה אשר הבין לרוח בתו הסביר לרבי ישראל את פשר סירובה של בתו: היא כבר עברה את כל המבחנים וקיבלה תעודה, ודי בזאת כדי לאשר ידיעותיה. וכי כל עובר אורח יבקש כי תנגן לפניו?! חייך רבי ישראל והשיב בנעימות: זו התשובה לשאלתך, מדוע עובר עברה אינו נענש ולא קורה נס להענישו, כי אין הקב"ה נוקק לעשות נסים לכל שוטה ופתי. התעודה היא, יציאת מצרים! כל הלומד סיפור יציאת מצרים, יודע שיש בעל הבית שהוא גומל לאיש חסיד כמפעלו, ונותן לרשע רע כרשעתו, העיקר הוא לשנן את הדברים ולהכניסם אל תוך הלב.

עצה טובה	לא תהו בראייה
אתה מתקשה למצוא מלה נרדפת? שנה את ההטיה של המלה ואז תחפש.	קליפות נועדו כדי להגן על הפרי שלא ינזק (שו"ת רדב"ז יו"ד חלק ה' סי' פ"ט). יש קליפות הנאכלות יחד עם הפרי, ויש קליפות שראויות לאכילה על ידי בישול (כמו קליפות של פירות הדר). הקליפות עשירות מאוד בסיבים תזונתיים וגם בוויטמינים ובמינרלים, ומסייעות מאוד לפעילות מערכת העיכול. הסיבים אשר בקליפה תורמים לשובע ארוך ובכך עשויים למנוע השמנה.

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"באור הכתוב 'הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא', שלא תשא אתה החטא שעליו שיגיע לך צער ועונש מאותו החטא. ולכן יש להזהיר מכמה עוונות שאדם נכשל בהם ואינו מרגיש אותם, כמו עוון חלול שבת בהוצאה מרשות לרשות, והליכה לשוק ושיבה בבית קפה, ודבור חול בשבת, ובפרט בשיבות בתי כנסיות של עמי ארצות חבורות חבורות, וכל שכן שנכשלים באסור לשון הרע שמדברים זה על זה..."
(מגיד חדשות" ח"י דרוש פ"ו)

ויאמר משה גם אתה נתן בידנו זבחים ועולות ועשינו לה' אלוקינו (י' כ"ה)

יש לדקדק, מדוע נקט משה זבחים ועולות דוקא, הוה ליה למימר גם אתה נתן בידנו צאן ובקר ועשינו וכו'. ועוד קשה, וכי היה להם צורך לקחת עולות וזבחים משל פרעה? ונראה בס"ד לומר שמכיון שצאנם ובקרים של המצרים היו עבודה זרה, וקי"ל (ע"ז דף מ"ב ע"א) שרק גוי יכול לבטל עבודה זרה ולא ישראל, על כן אמר משה לפרעה שיאמר על צאנו ובקרו שהם זבחים ועולות לה' ועל ידי כך יצאו ויתבטלו מתורת עבודה זרה, שאם לא כן משבאו ליד ישראל אינן להם ביטול עולמית. וכל מטרת משה בזה היתה כדי לבטל שם עבודה זרה מהעולם עד כמה שאפשר.

ועוד אפשר לפרש על פי מה שכתב רבנו האר"י ז"ל שפרעה היה משורש קין ומשה גלגול של הבל, לכן ביקש ממנו משה זבחים ועולות כדי לתקן את יתרו חמיו שגם הוא בחינת קין שלא נתן מבכורות צאנו ומחלביהן בגלגול הראשון. וכן מה שאמר משה לפרעה "ואנחנו לא נדע מה נעבוד את ה' עד בואנו שמח" אותיות משה, ורמז לו שבזכותו יוצאים ישראל ממצרים כי כבר נשלמו תיקוני הניצוצות של אדם הראשון. ועיין בספר דבר השוה. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

ובני ישראל עשו כדבר משה וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלות (יב. לה)

יש להקשות מה בא הכתוב להדגיש שבני ישראל עשו כדבר משה, וכי מי לא יחפוץ לקבל במתנה כלי כסף וזהב ושמלות? ונראה לתרץ ע"פ מה שאמרה הגמרא בברכות (ט' ע"ב) "וישאלום", א"ר אמר מלמד שהשאלום בעל כורחם וכו' משום משוי (דהיינו שהיה קשה להם לשאול מהם מחמת כובד המשא במדבר). ובה יתורין, שלמרות הקושי הכרוך בכך, עשו כדבר משה. או יאמר באופן אחר ששיבחה את בני ישראל ששאלו ממצרים לא מתאוות ממון שירבו אוצרותיהם כסף וזהב, אלא רק בגלל ציווי ה' ביד משה עבדו. ועוד אפשר לתרץ שאע"פ שציווי זה היה תמוה בעיני עם ישראל, שהרי אסור לגנוב דעת וממון הגוי, אעפ"כ עשו כדבר משה בהוראת שעה (כמבואר ברמב"ם פרק ט' מהלכות יסודי התורה, שאם יבוא נביא ויאמר לישראל על פי ה' לעבור על מצוה אחת, הוראת שעה כאלוהו בהר הכרמל וכדומה, שומעין לו חוץ מע"ז). ושור"ר לאור החיים הקדוש וששתי. ועיין עוד לרשב"ם לעיל יא, ב ובבן איש חי דרושים לעיל (יא, ב). (חן בשפתותיך, כת"י).

נקודת חן / עובדיה חן**מבחן האהבה**

וכן על זה הדרך בנוגע לעולם הבא. הבחינה אם אדם עובד את ה' לשם שמים, היא על ידי יסורים. אם למרות יסוריו הוא ממשיך לעבוד את קונו, הרי הוא מאמין שהכל לטובתו וממילא שמח ביסוריו, אך אם כל מטרתו לקבל שכר, הוא קץ ביסורים ומבעט בהם, ובה הוא מוכיח שהוא עובד את הקב"ה על מנת לקבל פרס.

וכך גם הדבר בענין ארץ ישראל. כאשר עם ישראל באים לנחול את הארץ, היה מקום לומר שכל חפצם בארץ הוא על מנת לאכול מפריה ולשבוע מטובה, ולא כדי להשיג את המטרה האמתית - קיום המצוות התלויות בארץ. לפיכך, באו עליהם טורח הדרך וריבוי המסעות כדי לבחון אם גם לאחר כל התלאות הם מבקשים לבוא אל הארץ.

היסורים וההתגברות על הקשיים שבדרך, מעניקים לאדם הזדמנות להוכיח שקיימים אצלו שאיפה ורצון לזכות במתנה זו, ושקיימת בלבו הערכה לזכות הגדולה שנפלה בחלקו.

בגמרא במסכת ברכות (ה' ע"א) מובא: "תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר: שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין. ואלו הן: תורה, וארץ ישראל, והעולם הבא". ולא מובן מדוע שלא יעניק הקב"ה לבניו אהוביו את המתנות הללו בנפש חפצה, ללא כל צער שיתלוו אליהן?

מבאר רבנו יוסף חיים זצ"ל בספרו "בניהו" (ברכות שם), שמטרת היסורים הללו לבחון את מקבל המתנה אם באמת הוא זכאי בה.

כשיהודי לומד תורה, יתכן שמטרתו לקיים את ציווי ה', אך מאידך אפשר שמטרתו להרחיב את השכלתו. כדי לברר את המניע האמיתי, באות המניעות המקשות עליו את לימודו. אם הן יגרמו לו לפרוש מלימודו, אות הוא שעיקר מגמתו לטובתו האישית, אך אם יחזיק וידבק בלימוד התורה בכל כוחו, מוכיח הוא שסיבת לימודו היא הרצון לקיים את ציווי הבורא.

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

שלוש מעטפות

השופט ציין בפסק דינו כי מאחר שמבחינה משפטית הוא הפר חוזה, עליו לשאת בהוצאות, וקנס את הזמר בכל סכום התביעה, קרי בארבעים אלף דולר!

הזמר לא התרגש גם הפעם ושילם את סכום הקנס במלואו. הוא שילם זאת בגאווה על שעמד בנסיון, ושלוה ושמחה עצומה מלאו את לבו.

שנה חלפה, ובוקר אחד צלצל הטלפון בביתו של הזמר, ביקשו להזמין לשמחת פדיון הבן. השאלה הראשונה ששאל לאחר שלמד את הלקח היתה: "האם תהיה מחיצה?". כשנענה בחיוב, נתן את הסכמתו.

ביום האירוע הגיע הזמר, ולפתע ניגש אליו הסבא ושאל: "האם אתה מזהה אותי?... אני הזמנתי אותך לפני כשנה לשיר בחתונת בני, ואתה סירבת לשיר בחתונה, בגלל שלא הסכמתי לשים מחיצה, עמדת בתוקף על העיקרון שלך..."

"דע לך: תקופה לאחר החתונה הרהרנו רבות אני ואשתי בענין. העמידה התקיפה שבה מימשת את הערכים שלך הביאה אותנו להרבה מחשבות על מהות האדם, תכליתו, והערכים שעליהם הוא גדל. השמחה והשלוה שהיו נסוכים על פניך כששילמת את הקנס, הביאו אותנו לתפנית בחיים, והתחלנו להתחזק יותר בקיום המצוות.

לאחרונה אף עזבנו את מקום המגורים בו גרנו ועברנו להתגורר בשכונה חרדית, כשאנו שואבים כוחות מהמעשה שעשית. הרבה נסיונות עברו עלינו והצלחנו לעמוד בהם, ועתה נולד לי נכד ראשון ורציתי שאדם כמוך ישיר בשמחה שלנו.

להפתעת הזמר הוא שלף מכיסו שלוש מעטפות ומסרם לזמר. במעטפה הראשונה היו ארבעים אלף דולר, סכום הקנס שהשית עליו בית המשפט. במעטפה השניה היו חמשת אלפים דולר, הסכום שהיה אמור להרויח בחתונת הבן, ובמעטפה השלישית היו ארבעת אלפים דולר, עבור האירוע הנוכחי.

אכן, מעמידה על עקרונות לא מפסידים לעולם!

באחד הבקרים צלצל הטלפון של זמר ידוע. על הקו היה אדם שרצה להזמין להופיע ולשיר בחתונת בנו. בדק הזמר ביומנו ואישר את ההזמנה תוך שהוא נוקב בסכום התשלום אותו הוא גובה.

ביום החתונה, הגיע הזמר לאולם שבו נערכה החתונה, ועיניו חשכו. במקום לא היתה מחיצת הפרדה. הוא פנה לחברי התזמורת והודיע נחושות "אם אין מחיצה – אין הופעה!".

הורי החתן הגיעו, ומשמעו את הודעת הזמר, הצהירו כי בשום פנים ואופן לא תהיה מחיצה! "עליך היה לברר לפני כן אם תהיה מחיצה אם לאו, ומשלא בירת וסגרת עסקה, עליך לעמוד בדיבורך ולשיר" הם טענו.

כשראה הזמר כמה חזקה היא ההתנגדות לבקשתו, אמר להפתעת כולם: "אם תעשו מחיצה אני מוכן להופיע חנם!". אך ההתנגדות לא רק שלא ירדה אלא אף צברה תאוצה, ודוד החתן שהינו עו"ד מפורסם ומצליח במקצועו איים בקול: "אם תסרב להופיע - תשלם על זה ביוקר!".

הזמר לא התרגש וחזר על בקשתו כשהוא מתחנן להביא מחיצה: "תתחשבו בעקרונות ובערכים שעליהם אני חיי", אך דבריו נפלו על אוזניים ערלות. כשראה שהמצב אינו עומד להשתנות, קם בצער ועזב את האולם כשהוא אומר "על ערכים לא מתפשרים!". מעשהו של הזמר היה לנושא השיחה בפי כל המוזמנים. חלקם טענו שהתנהגותו גבלה בפשע וחלקם הצדיעו לעמידה שלו על עקרונות. כך או כך נאלצו להביא זמר אחר.

כעבור שבועיים קיבל מיודענו הזמר הזמנה לבית משפט על תביעה בסך ארבעים אלף דולר! בשורת הנימוק לתביעה נכתב כי גרם עוגמת נפש וקלקל לתובעים את יום שמחתם, בגין סירובו לשיר עקב אי העמדת מחיצה במרכז האולם.

מיודענו לא שכר עו"ד שייצג אותו, ואף לא ניסה לטעון שום טענה כדי לדחות את התביעה, הוא הודה בכל המעשים המיוחסים אליו בכתב התביעה וציין "אלו הערכים שלי! וערכים לא מוכרים בכסף!".

☺ זה לא חוק! ☺

"אלוקי! כמעט בכל הנסיונות כבר ניסיתני", זעק העני מקירות לבו, "אנא נסני גם בנסיון העושר..."

☺ חוק חוק לא... ☺

קשה אמנם לעבוד את הבורא במצב של עוני, אבל במדה רבה קשה עוד יותר לעובדו במצב של עושר, שלרוב מעביר את העשיר על דעתו ודעת קונו.

אוד המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאוזו שליט"א

שאלה: כמה ברכות צריך לברך בשבע ברכות שאינו מתקיים בבית החתן?
תשובה: אפשר לברך כל הברכות, ובתנאי שיהיו שם פנים חדשות. וכן היה המנהג בתונס וג'רבא ומרוקו. וכן היה מנהג ירושלים לפני כמאתים שנה, וכמ"ש בשו"ת אהל יוסף. ועיין ברכת ה' (ח"ד פרק ה' סעיף ג').

שאלה: בענין אמירת שבע ברכות שלא בבית החתן, כבר ראיתי מש"כ הדר"ג נר"ו בזה. והנראה מזה שדעתו מסכמת שאפשר לברך כל הברכות בכל מקום שיערכו הסעודה. ואולם שמעתי משם הדר"ג דמהיות טוב שהחתן ישכור את בית בעל הבית בו נערכת הסעודה. האם נכונה שמועה זו?
תשובה: נכונה. והוא שיתן סכום חשוב לשכירות ליום אחד, דשכירות ליומא ממכר הוא.

שאלה: אנשים שנוהגים כדעת מרן הגר"ע יוסף זצ"ל שמברכים שבע ברכות רק בבית החתן, האם יכולים לברך בשביל חתן שנוהג לברך אף שלא בבית החתן?
תשובה: לא.

שאלה: כתב הרמ"א (סימן צ' סעיף כ"ג): אסור לצור ציורים בספרים שמתפללים בהם. ע"כ. האם לפי דבריו יש לאסור לברך ברכת המזון וכיו"ב בברכונים המעוטרים בציורים?
תשובה: נראה שעיקר הקפידא בתפלת י"ח, ועוד שברכונים אלה עשויים לילדים לחבב עליהם את ברכת המזון, ולמבוגרים נמי כבר דשו בהו.

שאלה: האם יש בעיה לכתוב ברכת המזון על קלף?
תשובה: יש לזהר לא לכתוב שם הוי"ה במילואו, רק ה' אלקינו וכדומה.

שאלה: אם באמצע מנחה של ערב שבת אני רואה שהשקיעה מתקרבת, האם מותר לי לקבל שבת באמצע חזרה?
תשובה: תקבל בין לחש לחזרה.

שאלה: נשאלתי על ידי חבר שטס לפינלנד, שאין שם לא שקיעה ולא צאת הכוכבים, וישהה שם בשבת במקום בו השמש זורחת 24 שעות, מתי עליו להכניס שבת ומתי להוציאה?
תשובה: יברר אם יש בית חב"ד במקום או סמוך לזה וישאל אותם. ואם לא – ישמור על שעת הירידה מהמטוס ויום שהגיע לפינלנד, וימנה כל 24 שעות, יום אחד שניים שלשה וכו', ועל פי זה יקבע שבת (עיין תפארת ישראל סוף פרק א' דברכות).

יצא לאור!

קובץ "פניני הפרשה"

המכיל את כל העלונים של שנה י"ט התשע"ח

ניתן להשיג בפלא': 052-7654216

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל
להצלחת משפחת בניטה הי"ו